

Reporter In Linia Intai - Dana Deac

"In Romania, coruptia este o metastaza".

Tanara ziarista Dana Deac, realizatoarea emisiunii de reportaje "Prezentul simplu" de la Antena 1, este binecunoscuta publicului telespectator pentru seriozitate si profesionalism. Tinuta sa morala, devotamentul si caldura cu care se apropie de cei aflati in impas au facut din Dana Deac o adevarata institutie careia i se adreseaza cu incredere cei ce au nevoie de ajutor.

- *D-na Dana Deac, ce exprima, de fapt, numele emisiunii pe care o realizati? Prezentul pe care-l traim nu este deloc simplu, ba dimpotriva, e un adevarat labirint.*

- I-am spus acestei emisiuni "Prezentul simplu" pentru ca totul in jur este atat de complicat, iar noi ne complicam cu pasiune si cele mai simple situatii. Dorinta si stradania noastra este de a aduce in fata telespectatorilor numai subiecte care sa-i intereseze, in care sa se poata recunoaste cu toate problemele lor.

Apoi, am cautat sa dam o mana de ajutor oamenilor amarati. La o prima vedere, situatiile asupra carora ne-am oprit ar fi putut parea particulare, dar ele sunt o sinecdoca a starii noastre de spirit: oameni foarte saraci, oameni fara vreun sprijin, oameni care suferisera erori judiciare au gasit la noi intelegere si, nu o data, o rezolvare a necazurilor lor. Asadar, de la fenomenele mari, negative, care bantuie societatea noastra, pana la probleme particulare - toate si-au gasit ecou la emisiunea "Prezentul simplu".

Mafia fara partid

- *Unul dintre fenomenele mari, care subrezeste din temelii societatea romaneasca, este coruptia, pe care o radiografiati adesea in emisiunile dvs. Demersul dvs. curajos si riscant are oare ecou?*

- Anul trecut, in luna mai, am realizat personal o ancheta in legatura cu afacerea Stryker, o afacere cu echipamente medicale, paguboasa pentru statul roman. Datorita emisiunii "Prezentul simplu", care a difuzat reportajul despre aceasta afacere, noi, cetatenii romani, suntem poate mai bogati cu 25 de milioane de dolari. Dar coruptia nu este doar un fenomen, ea nu tine de o singura afacere, ci este o stare de fapt in Romania. Asupra coruptiei este aproape imposibil sa te opresti pentru ca, din pacate, ea exista pretutindeni. Este o metastaza.

- *Ultimele dvs. investigatii vizeaza adoptiile ilegale de copii. Cum ati descoperit aceasta "stare de fapt"?*

- Despre adoptiile internationale presa tot scrie inca din 1990. Prin urmare, nu m-am oprit eu pentru prima oara la acest subiect. Eu am reusit, cu aprobarea domnului general Berechet, seful Inspectoratului General al Politiei, sa consult o serie de dosare. Am descoperit ca judecatorii fusesera corupti cu un cartus de Kent sau alti functionari cu o suta de dolari. In schimb, sumele castigate din aceste adoptii de asa-numitii "intermediari" erau fabuloase.

- *Dosarele au fost inaintate Justitiei spre judecare?*

- Da, numai ca foarte multe dosare ale persoanelor implicate in astfel de tranzactii (pentru ca nu le pot numi adoptii) zac inca, fie la diferite nivele ale Politiei, fie la Parchete, fie inca n-au fost finalizate de catre procurori si n-au ajuns in instanta. Sunt enorm de multe persoane implicate in asemenea tranzactii, unele cu functii foarte inalte. Poate de aceea si lucrurile s-au oprit in loc. Pentru ca altfel nu mi explic cum un presupus complice la furtul a patru gaini a fost trimis, nevinovat, sa faca inchisoare, in vreme ce persoane infipte in functii inalte, care s-au facut vinovate de coruptie, se afla in continuare in aceleasi functii sau chiar au avansat.

- *In ce consta ilegalitatea/coruptia celor implicati intr-o adoptie internationala?*

- Eu i-am numit "mafie fara partid", pentru ca, iata, adoptiile internationale au fost, inca din 1980, din timpul lui Ceausescu, o activitate foarte banoasa. Dar in cei noua ani, sub Ceausescu, Romania a oferit strainatatii 600 de copii prin adoptii internationale, in vreme ce din '90 pana in '99 s-au facut peste 24.000 de adoptii internationale. Si tot nu putem fi siguri de aceasta cifra, deoarece au mai existat foarte multe cazuri de trecere frauduloasa a granitei, adoptii nedecarate ca atare. Exista persoane care depun marturie ca in perioada '90-'95 au plecat avioane intregi cu copii in strainatate. Pana in '96, exista o situatie, realizata de functionari ai Parchetului din care se vede clar ca doar in cateva luni - intre februarie '95 si octombrie '95 - Comitetul Roman pentru Adoptii (Cra) acorda doar doua adoptii internationale, in vreme ce la Directia Pasapoarte avem peste 3000 de pasapoarte internationale pentru copii romani. Nici unul dintre acesti copii nu trecusera pe la Cra. Nimeni nu si-a pus intrebarea daca

acesti copii, mii de copii, traiesc bine sau nu, sau daca traiesc efectiv si ce s-a intamplat cu ei. De la aceasta incertitudine au pornit si speculatii ingrozitoare ca traficul de organe.

Ilegalitatea consta in faptul ca multi copii au fost trecuti peste granita fara sa existe o sentinta legala de adoptie, fara sa existe o adresa corecta a parintilor adoptivi sau macar numele corect al acestora. Am o lista de zece copii adoptati in Spania, iar adresele nu sunt corecte. Am incercat sa le gasim pe Internet, folosind diversele site-uri, sa descoperim un numar de telefon, sa luam legatura cu aceste familii si sa intrebam, de pilda: "Ce face Sorin?" sau Ana-Maria, sau Elena. Din pacate, ei sunt practic disparuti.

Afaceri marsave cu copii

Ilegalitatea mai consta si in faptul ca pentru sumele urias in dolari - aproximativ 30.000 de dolari pentru un copil - nu s-au perceput impozite. Aceste sume n-au fost declarate. Daca s-ar fi perceput - cum este corect - impozite, cu sumele astfel obtinute ar fi fost ajutate stabilimentele - azi pe cale de disparitie - in care sunt tinuti copiii. - *Exista cazuri concrete ale unor persoane implicate in astfel de tranzactii?*

- Multe articole din "Romania libera" aparute pana in 1996 vorbesc despre o avocata pe care am rugat-o si eu sa-mi acorde un interviu, in investigatia pe care o fac. Este vorba de Ileana Bustea, care din '90 pana astazi, in ciuda scandalurilor pe care le-a iscat in presa italiana, spaniola sau in cea din Israel, isi vede mai departe de afaceri, netulburata. Articolele din "Romania libera" numeau chiar procurori sau functionari publici care acopereau astfel de afaceri. Si chiar daca in decembrie '96 un articol din "Romania libera" clama: "S-a schimbat Puterea, e vremea sa se faca dreptate", pana astazi - suntem in anul 2000 - dreptate inca nu s-a facut, iar strigatul colegului meu a ramas doar un strigat in pustiu. Pot spune ca nici demersul meu n-a deranjat pe nimeni, n-au existat reactii. Desi am cerut Parchetului General de pe langa Curtea Suprema de Justitie sa mi se comunice daca exista dosare cu privire la persoanele pe care le investigam, nu mi s-a dat nici un raspuns. Atunci cand se vorbește despre coruptie, reactia este de perplexitate, de raceala totala. Ba chiar mai mult: daca cineva insista sa-i descopere pe cei corupti, intampina numeroase "bariere". In ciuda tacerii Parchetului, am obtinut totusi, ca orice jurnalist, date oficiale. Dar m-am folosit de alte mijloace decat cele strict oficiale.

Cu Inspectoratul General de Politie am colaborat foarte bine, pentru ca de la inceput, generalul Berechet si-a dat acordul si am fost sprijinita de Brigada pentru Combaterea Crimei Organizate atat cat s-a putut. Exact in timpul investigatiei, cei doi ofiteri de Politie care se ocupau de adoptii au fost schimbatii din functie. Aceeasi doamna Ileana Bustea, avocata, a facut o plangere la Parchet impotriva lor. Acuzatia era ca cei doi si-ar fi depasit sarcinile de serviciu. In urma anchetei Parchetului Militar insa, cei doi au iesit nevinovati (am chiar rezolutia procurorului Carp). Ei sunt, intr-adevar, nevinovati, dar tot n-au revenit in functie. Asta insa ramane problema Ministerului de Interne. Pacatul este ca asemenea situatii ne pun pe ganduri. De ce n-au fost repusi in functie? De ce au avut atata greutate plangerile avocatei Bustea, in ciuda evidentei ca cei doi politisti isi facusera doar meseria?

Trist este ca aceasta situatie turbure din domeniul adoptiilor internationale facute in Romania a constituit subiectul unor campanii de presa in strainatate. Unul dintre cazurile investigate de mine, al italianului Amatulli, a produs in 1995 un urias scandal. Presedintele de-atunci al Italiei, Scalfaro, Parlamentul italian si comisia abilitata din Parlamentul european au acuzat Romania de practici ilegale. Avocata Ileana Bustea a despartit doi frati - o fata si un baiat - incredintati de Tribunalul familiei italiene Amatulli. Ea a convins parintii naturali ai copiilor ca familia Amatulli renunta la fetita si asa a obtinut un al doilea consimtamant pentru Daniela Elena, dar de data aceasta in favoarea unei familii de spanioli. Foarte repede si inexplicabil de usor a scos fetita din orfelinat si a dat-o spaniolilor, care au si plecat cu ea in Spania. Iar familia Amatulli, care nu stia de toata aceasta poveste, considera si acum, dupa cinci ani, ca li s-a rapit o fata, ei fiind in continuare parintii legali ai fetitei.

Dreptate in doua viteze

- *Ati atins un subiect fierbinte. Cum vom putea intra in Comunitatea Europeana, cand unii dintre onorabilii nostri avocati sunt delincventi internationali, iar Romania este considerata o patrie a coruptiei?*

- Eu nu i-as invinovati pe acesti cativa, foarte putini avocati. Dupa atatea demersuri si investigatii, am ajuns la concluzia ca adoptiile ilegale s-au facut cu sprijinul tacit al autoritatilor. Eu as invinui mai degraba autoritatile romane, care ar fi trebuit sa fie garantul legalitatii, al corectitudinii. Autoritatile romane sunt vinovate pentru ca au permis ca acest fenomen sa existe. Nici unui inalt functionar de stat - platit din banii contribuabililor - nu i-a pasat ca Romania este vazuta atat de prost in lume. Socul meu este ca dupa acesti patru ani, pe care toti i-am asteptat cu atata speranta, n-a venit inca vremea dreptatii. Deocamdata, in Romania legea functioneaza cu doua masuri: una, drastica, aplicata celor multi, cealalta, aplicata unora de la inalte nivele, care admite ilegalitati si faradelegi rasunatoare.

- *D-na Dana Deac, sunteti un respectat reporter de investigatie. Ce calitate esentiala ar trebui sa aiba un astfel de ziarist?*

- O calitate care se vede la foarte multi dintre colegii mei - si din presa scrisa si din televiziune - moralitatea. Pentru ca, daca nu esti moral ca individ, nu te poti face auzit. Atunci cand descoperi ceva, trebuie neaparat sa ai tinuta morala pentru a fi credibil. Si, slava Domnului, in Romania au mai ramas ziaristi morali!